

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № _1_ від _28.08.2020 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Островська К.О.

Силабус з нормативної дисципліни «Фізіологія людини»,
що викладається в межах ОПП «Спеціальна освіта» для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти

Львів 2020 р.

Назва дисципліни	Фізіологія людини
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка 016 Спеціальна освіта
Викладач (-і)	Матвієнко Станіслава Василівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: yaroslava.matviyenko@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	П'ятниця 13.30-14.50 (кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua
Інформація про дисципліну	Курс «Фізіологія людини» призначено для бакалаврів першого року денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: вивчення фізіологічних особливостей організму.

<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Фізіологія людини» є нормативною дисципліною зі спеціальності <u>01 Освіта/Педагогіка, 016 Спеціальна освіта</u> для освітньої програми яка викладається в <u>1 семестрі</u> в обсязі <u>5</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p><u>2.1. Мета курсу:</u> поглибити знання студентів про фізіологію організму людини, сформувати уявлення про зв'язки анатомічних структур організму та функції.</p> <p><u>2.2. Завдання курсу:</u> Забезпечити формування у студентів системи компетенцій (комплексу теоретичних знань, вмінь, ставлень), необхідних для успішного засвоєння матеріалу спеціальних дисциплін, пошуково-дослідницької та професійної діяльності.</p> <p>Розглянути фізіологічні особливості організму людини, звернути увагу на вікові особливості функціонування тіла, сформувати теоретичну базу для подальшої самостійної науково-дослідницької діяльності.</p> <p>Сприяти організації самостійної роботи студентів, пошуку навчальних матеріалів, ознайомити студентів із деякими методиками досліджень у біологічній та медичній сферах.</p> <p><u>2.3. Компетентність:</u> Знати загальні особливості функціонування тіла людини, вплив факторів на обмінні процеси в організмі людини.</p> <p>Застосовувати набуті знання на практиці, оперувати поняттями та термінами відповідних дисциплін, працювати з наочним матеріалом, таблицями, схемами, атласами, самостійно опрацьовувати літературу медичного та біологічного спрямування у процесі дослідницької на професійної діяльності.</p> <p><u>2.4. Програмні результати навчання:</u> Знання, набуті при вивченні основ фізіології людини необхідні для подальшого засвоєння змісту таких дисциплін як психологія, логопедія, неврологія, основи медичних знань тощо, а також для подальшого розвитку під час професійної діяльності.</p>

<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Маруненко І.М., Неведомська Є.О., Бобрицька В.І. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: Курс лекцій для студ. небіол. спец. вищ. пед. навч. закл. – Київ, «Професіонал», 2003. – 480 с. 2. КоцурН.І., Л.П. Товкун та співавт. Анатомія та фізіологія дитячого організму: навчально-методичний посібник. - Переяслав-Хмельницький, 2014. – 322с. 3. Головацький А.С.,ЧеркасовВ.Г. та співавт. Анатомія людини: національний підручник : у 3 т. /Вид. 3-тє, доопрацьоване. – Вінниця, «Нова Книга», 2015. – Том 2. – 455с. 4. Коляденко Г.І. Анатомія людини. – Київ, «Либідь», 2009. – 390 с. 5. Музика Ф. В. та співавт. Анатомія людини: навчальний посібник. – Львів: 4ЛДУФК, 2014. – 359 с. 6. Путинцева Г.Й., РешетнякТ.Е. Медична генетика. – Київ, «Здоров'я», 2001. – 337 с. 7. Помагайбо В.М., Петрушов О.В. Генетика людини. – Київ, «Академія», 2011. – 320 с. 8. Тоцький В.М. «Генетика» 2-е вид. — Одеса: Астропринт, 2002. 712 с. 9. Сиволоб А.В., Рушковський С.Р., Кир'яченко С.С. та ін. Генетика - Київ, Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 320 с.
<p>Обсяг курсу</p>	<p>64 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 48 годин практичних занять (для студентів денної форми навчання) 28 годин аудиторних занять. З них 12 годин лекцій, 16 годин практичних занять (для студентів заочної форми навчання)</p>
<p>Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою)</p>	<p><i>Загальні компетентності</i> ЗК-1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-4. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p><i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i> ФК.-6. Здатність до застосування медико-біологічних знань і практичних умінь і навичок, які є теоретичними основами побудови змісту корекційного, навчально-реабілітаційного процесу спеціальної освіти. ФК.-7. Здатність оцінити структуру дефекту при психофізичних порушеннях (мовлення, інтелекту,</p>

	<p>функцій опорно-рухових та сенсорних систем).</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>РН8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.</p> <p>РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.</p> <p>РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.</p> <p>РН 19. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі бесід, круглих столів, ігор, тренінгів.</p>
Ключові слова	систола, діастола, рефлекс, перистальтика, кровообіг, сечивиділення, динамічна і статична робота м'яза, авітаміноз, метаболізм, лейкоцитоз, лейкопенія
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань за середню школу із біології «Анатомія, фізіологія людини»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи та техніки – як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому навчання є студентоцентричним та здійснюється через залучення до активної практичної діяльності.</p> <p>Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технік викладання і навчання:</p> <p><i>Пояснювально-ілюстративний метод:</i> лекція у формі розповіді – для пояснення складного теоретичного</p>

	<p>та (або) великого за обсягом навчального матеріалу.</p> <p><i>Активні методи навчання:</i> послідовна й цілеспрямована постановка перед студентами завдань, розв'язуючи які вони активно засвоюють нові знання.</p> <p><i>Частково-пошуковий (евристичний) метод:</i> залучення студентів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому студенти опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки та труднощі.</p> <p><i>Наочні методи:</i> ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація тощо.</p> <p><i>Робота з навчально-методичною літературою,</i> науковими джерелами і електронними ресурсами (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату).</p> <p><i>Методи організації самостійної роботи:</i> розв'язання завдань, виконання проєктів, індивідуальних і командних творчих завдань.</p> <p>Лекції органічно поєднуються не лише з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо.</p>
<p>Необхідні обладнання</p>	<p>Таблиці, муляжі, мультимедійний проєктор.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Робота на 16 практичних заняттях: 50 балів Підсумковий контроль – 50 балів</p>
	<p>Академічна доброчесність: Очікується, що підготовлені студентами-бакалаврами індивідуальні та групові проєкти будуть продовженням їх практичної роботи і будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації з проєктів інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт,</p>

	<p>передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань, індивідуального та групового проєктів. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до іспиту</p>	<p>Тести складені за програмою «Фізіологія людини»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та зміст фізіології. Методи фізіологічних досліджень. Загальні закономірності функціонування організму. Фізіологія опорно-рухової системи. 2. Склад і функції крові. Захисні властивості крові. Переливання та групи крові.. Серцевий цикл. Автоматизм і регуляція діяльності серця 3. Функції дихальної системи. Функціональні показники дихальної системи та методи їх досліджень. 4. 4. 4. Будова і функції травної системи. Обмін речовин та енергії в організмі. Принципи раціонального харчування. 4. Будова і функції травної системи. Обмін речовин та енергії в організмі. Принципи раціонального харчування. 5. Будова та функції ендокринної системи людини. Будова і функції видільної системи та шкірних покривів людини. Функціональні особливості шкіри. 6. Функції нервової системи. Головний та спинний мозок. Особливості вищої нервової діяльності людини. Її типи. Мислення, мова, свідомість. Темперамент, характер. 7. Функціональні зони кори великих півкуль та їх участь в процесах свідомості. Підкіркові структури в регуляції моторики. 8. Фізіологія сенсорних систем.
<p>Опитування</p>	

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
1.	Тема 1. Предмет та зміст фізіології. Методи фізіологічних досліджень. Загальні закономірності функціонування організму. Фізіологія опорно-рухової системи.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції.	1-2 тиждень
	Тема 1. Предмет та зміст фізіології. Методи фізіологічних досліджень. Загальні закономірності функціонування організму. Фізіологія опорно-рухової системи.	Практичне заняття, 2 год.		Предмет та зміст фізіології. Методи фізіологічних досліджень. Загальні закономірності функціонування організму. Фізіологія опорно-рухової системи.	
2.	Тема 2. Склад і функції крові. Захисні властивості крові. Переливання та групи крові.. Серцевий цикл. Автоматизм і регуляція діяльності серця	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції.	3-4 тиждень
	Тема 2. Склад і функції крові. Захисні властивості крові. Переливання та групи крові.. Серцевий цикл. Автоматизм і регуляція діяльності серця	Практичне заняття, 2 год.		Склад і функції крові. Захисні властивості крові. Переливання та групи крові.. Серцевий цикл. Автоматизм і регуляція діяльності серця	
3.	Тема 3. Функції дихальної системи. Функціональні показники дихальної системи та методи їх досліджень	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції	5-6 тиждень
	Тема 3. Функції дихальної системи. Функціональні показники дихальної системи та методи їх досліджень	Практичне заняття, 2 год.		Функції дихальної системи. Функціональні показники дихальної системи та методи їх	

				досліджень	
4.	Тема 4. Будова і функції травної системи. Обмін речовин та енергії в організмі. Принципи раціонального харчування.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції	7-8 тиждень
	Тема 4. Будова і функції травної системи. Обмін речовин та енергії в організмі. Принципи раціонального харчування.	Практичне заняття, 2 год.		Будова і функції травної системи. Обмін речовин та енергії в організмі. Принципи раціонального харчування.	
5.	Тема 5. Будова та функції ендокринної системи людини. Будова і функції видільної системи та шкірних покривів людини. Функціональні особливості шкіри.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції.	9-10 тиждень
	Тема 5. Будова та функції ендокринної системи людини. Будова і функції видільної системи та шкірних покривів людини. Функціональні особливості шкіри.	Практичне заняття, 2 год.		Будова та функції ендокринної системи людини. Будова і функції видільної системи та шкірних покривів людини. Функціональні особливості шкіри.	
6.	Тема 6. Функції нервової системи. Головний та спинний мозок. Особливості вищої нервової діяльності людини. Її типи. Мислення, мова, свідомість. Темперамент, характер.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції	11-12 тиждень
	Тема 6. Функції нервової системи. Головний та спинний мозок. Особливості вищої нервової діяльності людини. Її типи. Мислення, мова, свідомість. Темперамент, характер.	Практичне заняття, 2 год.		Функції нервової системи. Головний та спинний мозок. Особливості вищої нервової діяльності людини. Її типи. Мислення, мова, свідомість. Темперамент, характер.	
7.	Тема 7. Функціональні зони кори великих півкуль та їх участь в процесах свідомості. Підкіркові структури в регуляції моторики.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції	13-14 тиждень
	Тема 7. Функціональні зони кори великих півкуль та їх участь в процесах свідомості.	Практичне заняття, 2 год.		Функціональні зони кори великих півкуль та їх участь в процесах	

	Підкіркові структури в регуляції моторики.			свідомості. Підкіркові структури в регуляції моторики.	
8.	Тема 8. Фізіологія сенсорних систем.	Лекція, 2 год.	2, 3, 4, 5	Опрацювати матеріали лекції	15-16 тиждень
	Тема 8. Фізіологія сенсорних систем.	Практичне заняття, 2 год.		Фізіологія сенсорних систем.	
	РАЗОМ годин	16 годин		48 год.	